

МЕХАНІЗМ МОТИВАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стаття присвячена необхідності розробки мотивації механізму інноваційної діяльності. Це стає актуальною проблемою, в період виходу країни з світової економічної кризи.

Ключові слова: інновація, механізм, мотивація.

Статья посвящена необходимости разработки мотивации механизма инновационной деятельности. Это становится актуальной проблемой, в период выхода страны из мирового экономического кризиса.

Ключевые слова: инновация, механизм, мотивация.

The article is devoted the necessity of development of motivation of mechanism of innovative activity. It becomes the issue of the day, in the period of exit of country from a world economic crisis.

Key words: innovation, mechanism, motivation.

Перехід до ринкової системи господарювання загострив необхідність активізації інноваційних процесів в економіці України.

Складний етап реформування економіки потребує посилення інноваційної активності і нового підходу до інновацій, що поєднують знання і техніку з ринком. Інновації визначають основні показники виробничо-господарської діяльності підприємства, напрямок змін на довгостроковий період, забезпечують конкурентоспроможність підприємства в майбутньому.

Значення інноваційної діяльності для промислових підприємств у сучасних умовах постійно зростає. Тим часом статистичні дані останніх років підтверджують той факт, що промислові підприємства зазнають серйозної кризи в інноваційній сфері і, якщо не починати активних заходів для його подолання, як з боку держави, так і керівництва промислових підприємств, несприятливі наслідки будуть мати місце в найближчому майбутньому.

У сучасних умовах від чіткої розробки ефективної системи мотивації залежить не тільки підвищення соціальної і творчої активності конкретних працівників, але і кінцевий результат діяльності підприємства. У зв'язку з цим необхідно постійне збільшення внеску кожного працівника в досягнення мети підприємства, а одним з основних завдань кожного суб'єкта господарювання стає пошук ефективних способів управління працею, а саме таких, що забезпечують активізацію людського фактора.

Тому розробка механізму мотивації інноваційної діяльності стає актуальною проблемою, в період виходу країни з світової економічної кризи.

Аналіз матеріалів публікацій вітчизняних та зарубіжних авторів дає змогу зробити висновки, що існуючі підходи в цілому спрямовані на з'ясування сутності мотивації розробки механізму підвищення рівня оплати праці робітників, але недостатньо приділено увагу на зв'язок оплати праці з проведенням впровадження інновацій. При цьому головним приваблюючим методом мотивації виступає отримання максимум прибутку, який дасть змогу підвищити рівень оплати праці робітників. (додаток 1).

Тому, головними недоліками існуючих розробок, з точки зору автора, є недостатня обумовленість категорії «мотивації», відсутнє розкриття залежності процесу мотивації, а головне-спрямованість на збільшення прибутку всіма засобами.

Розглядаючи інноваційну діяльність в цілому можна зробити висновок, що кожна стадія інноваційного процесу знаходиться під впливом різних факторів, які чи сприяють чи перешкоджають реалізації ідеї. Тому кінцевий результат діяльності кожного етапу(наприклад, етап пошуку чогось-нового, в самовдосконаленні та інші) впливає на загальну ефективність використання інновацій.

В цілому весь мотиваційний механізм інноваційної діяльності, як вважає автор, залежить від рівня мотивації(макро ячи мікро), від учасників процесу(тобто, хто впливає та хто випробує цей вплив), від зовнішніх та внутрішніх факторів та інших.

Проводячи класифікацію мотивів, впливаючи на інноваційну діяльність, необхідно зовнішні фактори розподілити на позитивні, які визивають позитивну реакцію і активізують діяльність в напрямку проведення інновацій, та негативні, які спонукають до участі в інноваційній діяльності. Тобто можливі санкції які можуть бути застосовані до працівників, які не включали окрему діяльність та не отримали заплановані результати.

Внутрішні фактори не завжди пов'язані з впливом зовнішніх факторів, тобто це може бути мотивом само впровадження, зацікавленості в реалізації інновацій, почуття відповідальності перед суспільством. Таким чином мотиваційний механізм повинен враховувати не тільки в примусовості суб'єктів здійснювати якісь зміни, а в прибудженні зацікавленості до самого змісту інноваційної діяльності. Тому, для впровадження інновацій у всіх сферах діяльності необхідно, по- перше, потрібно розробити модель спонукаючи мотивів, уточнити понятійний апарат, обґрунтувати методичні підходи до виявлення розривів підвищення ефективності інноваційної діяльності, розробити методичні підходи до мотивації винахідників і раціоналізаторів.

Запропонована модель мотивації інноваційної діяльності.

Учасники процесу	1	Застосовують вплив	Держава, наукові інститути, організації, фінансові
		Отримують вплив	Наукові інститути, галузі, підприємства.
	2	Реалізація спонукання	Позитивна реакція.
			Негативна реакція.
	3	Реакція незалежна від специфіки діяльності	Самовизначення.
			Зобов'язаність перед суспільством.
		Отримання достатку.	

Процес фінансування розробки та впровадження інновацій на підприємстві може проводитися за рахунок різних джерел. В основі цієї схеми наведено, за рахунок яких коштів можливо профінансувати розробку й впровадження інновацій. Насамперед обирається найбільш доступне державне або приватне джерело фінансування. Після реалізації інноваційної продукції з прибутку який залишився у розпорядженні підприємства, можливо створити фонди, завдяки яким фінансувати інноваційну діяльність, заохочувати інноваторів у майбутньому.

Підприємство, здійснюючи інноваційну діяльність, повинно проводити постійну роботу по оптимізації співвідношення витрат ресурсів і часу між підрозділами, що реалізують різні стадії інноваційного процесу та між проектами по реалізації інновацій тобто розробка винаходів, що відповідають вимогам економічної ефективності, прийнятими на підприємстві зниження нераціонального використання ресурсів; підвищення результативності впровадження інновацій; скорочення часу, що витрачається на розробку й впровадження винаходів

Заходи по підвищенню результативності інноваційної діяльності підприємства на стадії створення інновацій складаються з: відбору і активної роботи з персоналом, зайнятим проведенням НДДКР; узгодження стратегічних планів підприємства з напрямком НДДКР; організації взаємодії різних служб підприємства на початкових етапах проведення НДДКР ; оцінки і відбору проектів на ранніх стадіях НДДКР; вибору методів прогнозування для постановки цілей на стадії проведення НДДКР; забезпечення працівників, що проводять НДДКР необхідним устаткуванням та інформацією; обґрунтування методів морального і матеріального стимулювання персоналу, що здійснює НДДКР.

В сучасних умовах не існує необхідної методики об'єктивного розрахунку суми винагороди винахідникам та раціоналізаторам, в основу якої покладено стимулювання працівників за інновації.

Можливо, запропонований підхід до розрахунку суми винагороди винахідникам та раціоналізаторам у залежності від рівня прибутку на одного працюючого.

Особливістю цього підходу є те, що кошти для заохочувальних виплат знаходяться шляхом перерозподілу фінансових потоків.

Висновок: Отримані в ході дослідження результати в сукупності вирішують важливу науково-практичну задачу – удосконалення процесу управління мотивацією інноваційної діяльності на вітчизняних підприємствах. Аналіз основних наукових і практичних результатів виконаного дисертаційного дослідження дозволяють зробити такі висновки:

1. У результаті конструктивного аналізу наукових розробок і практики господарювання виявлено, що інноваційна політика підприємства – це форма стратегічного управління, що визначає мету й умови здійснення інноваційної діяльності підприємства, спрямована на забезпечення його конкурентоспроможності і найбільш повне використання наявного виробничого і кадрового потенціалу. Інноваційна політика повинна охоплювати наступні основні елементи: НДДКР, маркетингова політика, культура виробництва й організаційна структура. Формування ІПП повинне здійснюватися з урахуванням таких принципів: перевага стратегічних параметрів, ринковість, цілеспрямованість, комплексність, планомірність, наявність теоретичної бази.

2. Фінансові методи економічного стимулювання інноваційних процесів у промисловому виробництві є способом економічного впливу держави на інтереси промислових підприємств, що базується на використанні фінансових відносин. Необхідною умовою розвитку інноваційної діяльності є наявність достатньої кількості фінансових ресурсів. У роботі визначені основні потенційні джерела фінансування інноваційної діяльності. Дослідження сучасних фінансових методів стимулювання інноваційної діяльності, їх переваг й недоліків в сучасних умовах дає змогу керівництву підприємством обирати найбільш вигідне й доступне джерело фінансування.

3. Обґрунтовано, що в умовах обмеження фінансовими ресурсами на підприємстві необхідно виявлення і використання резервів. Запропонований методичний підхід до пошуку резервів інноваційної діяльності стає у виявленні втрат (матеріальних ресурсів і часу) на стадіях інноваційного процесу, у ході здійснення інноваційної діяльності, а також перевірки збалансованості організаційних підрозділів промислового підприємства, що реалізують стадії інноваційного процесу.

4. Для активізації інноваційної діяльності на підприємстві необхідна відповідна система мотивації працівників. У роботі надані рекомендації щодо мотивації працівників до інноваційної діяльності та стимулювання винахідництва. Для цього визначені мотиваційні фактори, які впливають на працівників і керівництво підприємства.

5. Запропонований в роботі методичний підхід до розрахунку шкал заохочування винахідників та раціоналізаторів дає можливість керівництву підприємств об'єктивно оцінювати суму винагороди винахідникам і раціоналізаторам.

6. Наведені рекомендації щодо управління мотивацією інноваційної діяльності підприємства мають практичний характер та можуть бути використані у виробничій та управлінській діяльності структур, пов'язаних з розробкою й впровадженням інновацій. Їх використання дає змогу активізувати інноваційну діяльність на підприємстві і підвищити зацікавленість працівників у здійсненні інноваційної діяльності.

Література

1. Глухівський Л.Й. Я тут дещо придумав [Текст]//Експрес - №44(2328) - 2005 р.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»: [Текст] Від 1.12.1998 р. № 284-XIV//Економіка АПК. - 1999. - №2 - С. 66-74.
3. «Про інноваційну діяльність» Закон України від 4.07.2002 р. №40-IV//Податки та бухгалтерський облік. - 21.10.2002. - №84. - С. 3-13.
4. Ткаченко Н. Бізнес і наука сьогодні не бачать одне одного [Текст]//Дзеркало тижня - №23(551) Субота, 18-21 червня 2005 р.
5. Сухоруков А.І. Технологічна реструктуризація як напрям антикризової політики [Текст]//Стратегічна панорама - №3 - 2005 р.
6. «Про загальнодержавну комплексну програму розвитку високих наукоємних технологій» Закон України від 9.04.2004 р. №1676-IV//Офіційний вісник України. - 2004. - №18. - С. 9

